

Neutralisation eller ej

87 dyrlæger deltog i Faggruppe Familiedyrs medlemsmøde, der blev holdt 15. januar på Hindsgavl Slot. Emnet for mødet var neutralisation af hund og kat med fokus på fordele og ulemper. Neutralisation kan nemlig forebygge, men også disponere for forskellige sygdomme – og det har en arbejdsgruppe under FF forsøgt at komme til bunds i med et gennemgribende litteraturstudie.

TEKST PIA RINDOM¹
OG KARIN MELSEN²

¹Redaktør,
²Fagpolitisk konsulent, DDD

Medlemmerne af neutralisationsgruppen

Charlotte Reinhard Bjørnvad, DVM ph.d., Dipl. ECVCN, Professor i Intern Medicin, KU SUND (ernæring)
Majbritt Maria Estrup Larsen, DVM ECVIM-CA resident, KU SUND (onkologi)
Kathrine Thejll Kirchhoff, DVM Dipl. ECAR, Dyrlægegruppen Frijsenborg (reproduktion)
Kirsten Brock, DVM, Højby Dyreklinik, formand for DSKVE (adfærd)
Hanne Knude Palshof, DVM, formand for Faggruppe Familiedyr (tovholder).

En ad hoc-gruppe under Faggruppe Familiedyr (FF) har i længere tid arbejdet med at kortlægge fordele og ulemper ved neutralisation af hunde og katte. Det er sket med udgangspunkt i en grundig gennemgang af eksisterende litteratur på området – og det er der nu blevet et kortfattet overblik ud af – præsenteret i en folder.

Folderen, der er rettet mod dyrlæger, giver ingen eksakte anbefalinger, men opridser de plusser og minusser, neutralisation kan have på hhv. hund og kat. Hvilken betydning, neutralisation vil have for det enkelte dyr, afhænger bl.a. af race, alder, adfærd og meget mere, hvilket Kathrine Thejll Kirchhoff præciserede, da hun indledningsvist præsenterede neutralisationsgruppens overvejelser og arbejde på FFs medlemsmøde.

- Der er studier, der viser, at fjernelse af gonaderne faktisk kan forlænge dyrenes levetid, og andre viser det modsatte. Der er ingen tvivl om, at vores dyreejere har et helt klart ønske om at finde den løsning, der forlænger dyrenes levetid. Den må indbefatte minimal risici for sygdomme og aldring

i en for tidlig alder, slog hun fast.

- Som dyrlæger står vi i den situation, at vi skal vejlede vores klienter omkring neutralisation. Og her mener vi, at vi som dyrlæger skal tænke lidt ud over en specialiseret interesse for en enkelt lidelse eller organsystem og måske kigge lidt mere ind i de fysiologiske følgevirkninger, der er på kroppen som helhed, når man har neutraliseret et dyr. Tænk på kroppen som en hel organisme – på den måde kan vi bedre få integreret de nyeste undersøgelser, sådan at vi får lavet det bedste kliniske arbejde til glæde for vores klienter, sagde Kathrine Thejll Kirchhoff og fortsatte:

- Spørgsmålet er bare – skal vi overhovedet neutralisere? Og hvornår skal det gøres for bedst muligt at optimere dyrets sundhed? Det er nogle af de spørgsmål, vi står med hver eneste dag i praksis.

Det bedste på nuværende tidspunkt

De fire medlemmer af neutralisationsgruppen (se boks) har fordelt arbejdet mellem sig på den måde, at de hver især har gennemtrawlet litteraturen

inden for det felt, hvor de har deres spidskompetencer. På medlemsmødet præsenterede de hver især resultatet af deres litteraturstudie og de mange parametre, som indvirker på neutralisation i forhold til reproduktion, adfærd, onkologi og ernæring.

- Samlet set har vi forsøgt at komme med nogle anbefalinger til, hvad der er optimalt i forhold til neutralisation af hunde og katte, og så vidt det har været muligt at konkludere ud fra det evidensbase-rede materiale.

- Det er bare sådan, at der stadig er mangel på studier, og hvilke parametre der spiller ind. Og det er den virkelighed, vi står med i dag og bliver nødt til at forholde os til, sagde Kathrine Thejll Kirchhoff.

- Man kan overveje, om »tendenser« skal indgå i fordele og ulemperne. Her vil vi gerne argumentere for, at man ser på, hvordan neutralisation påvirker kroppen som helhed. Vi mener, at vores klienter har ret til at vide, at der er en forøget risiko for visse lidelser – selv om det ikke er 100 % klarlagt endnu. Det gør det selvfølgelig ikke mere overskueligt for dyrlægerne, for der er

FOTO PIA RINDOM

Hent folderen her

Folderen »Neutralisation af hund og kat« kan hentes på DDD.dk > Faggruppe, selskaber og foreninger > Faggruppe Familiedyr > Neutralisation af hund og kat.

Samme sted finder du baggrundspapirer og præsentationer fra medlemsmødet.

flere parametre, der skal tages hensyn til og overvejes, når klienterne skal vejledes.

- Et andet eksempel, som man måske skal tage med i overvejelserne, er jo også, hvis der er påvist en vis risiko for en lidelse eller en følgevirkning. Hvor stor er den risiko så rent faktisk, og hvor alvorlig er den lidelse/negative følgevirkning? Hvis en risiko vurderes til kun at øges med 0,25 %, vil man nok i stedet fokusere på andre parametre, som måske også forringer levetiden eller udvikling af sygdomme.

- Konklusionen er, at der desværre ikke er en fuld forkommet anbefaling for, hvorvidt og hvornår et kæledyr skal neutraliseres.

- Vi er kommet frem til nogle overvejelser, I kan bruge i hverdagen til at guide og anbefale klienterne. Man kommer dog ikke udenom, at det er nødvendigt i hvert enkelt tilfælde – når I står med klienterne, den enkelte race, den enkelte køn – at komme med individuelle anbefalinger, og I skal tænke ud fra, hvilken familie og hvilket liv det pågældende dyr forventes at skulle have, pointerede Kathrine Thejll Kirchhoff og takkede for de mange gode kommentarer, input og ønsker til ændringer, som neutralisationsgruppen har fået, efter det første udkast til folderen blev præsenteret på årsmødet.

Debat og spørgsmål

Efter alle præsentationerne og

en god middag sluttede medlemsmødet med debat og spørgsmål. Der var stor ros til neutralisationsgruppen for deres kæmpe arbejde og resultatet, som er brugbart i en travl hverdag. Enkelte fandt det dog problematisk, at det ikke er et systematisk, kritisk studie.

- Hvad nu, hvis man som dyrlæge ikke har oplyst om fx mastocellumtumor, hvordan står man så rent juridisk, blev der spurgt.

Folderen satte mange spørgsmål i gang. Blandt andet var der en drøftelse af meget tidlig neutralisation (under 8 uger). Her mener gruppen, at behovet er opstået ud fra opdrætters ønsker og ikke faglig evidens. Der er indikationer på, at det påvirker adfærd og vækst i form af forsinket epifyselukning, og man anbefaler derfor ikke neutralisation inden kønsmodenhed, men husk at se på den enkelte race, lød opfordringen.

Debatten kom også til at handle om, at vi skal tage ansvar for at få neutraliseret flere katte.

- Der er dog ikke så mange studier på katte, der kan ligge til grund for vores anbefalinger, lod svaret fra gruppen, der slog fast, at katte ikke skal neutraliseres efter kønsmodenhed. Vigtigst er nemlig at undgå uønskede killinger.

Det etiske aspekt ved, at man påfører dyrene lidelser ved neutralisation, blev også italesat under debatten, lige-

som der blev stillet spørgsmål til brugen af kemisk versus kirurgisk neutralisation af hhv. hanhunde og også tæver. Er der forskel på medicinsk og kirurgisk neutralisation i forhold til adfærd?

Svaret lød, at der foreligger mange gode undersøgelser omkring brug af kemisk neutralisation – også til intakte tæver og til katte. Her kan det bruges til hund til induktion af østrus og som prævention. Der er mindst risiko for, at der forekommer bivirkninger, hvis præparatet indgives anøstrus, men det vil inducere løbetid. Ved diøstrus risikerer man, at hunde udvikler pyometra. Alternativt blev det anbefalet at lægge den i inden kønsmodenhed.

Kirsten Brock mener, at man i de fleste tilfælde kan se, hvordan hanhunde påvirkes af kemisk neutralisation i den 6-måneders periode, effekten varer. Ofte venter hun ikke med at lave kirurgisk neutralisation til effekten er ophørt af den kemiske form. På den måde kommer hunden ikke tilbage til de gamle vaner eller tillærer sig nye vaner, som ikke kan løses ved neutralisationen.

Som afslutning på det hele blev det aftalt, at der udarbejdes en revideret udgave af folderen til hjemmesiden, hvor de fremkomne ønsker imødekommes så vidt muligt - og derudover vil der blive arbejdet hen imod at udvikle en klientfolder. ♦

Neutralisationsgruppens konklusion

Hvorvidt neutralisation skal anbefales og i givet fald hvornår i dyrets liv, afhænger af race, kropsvægt og en vægtning af, hvilke sygdomme/problematikker der er risiko for at se efter indgrebet, hvor sandsynligt det er, at de opstår, og hvornår man kan forvente, at de opstår. Dog ses overvejende ulemper ved neutralisation, hvis denne udføres, før kønsmodenhed er indtrådt eller før 1. leveår, hvorfor en generel anbefaling vil være at vente med neutralisation til efter dette tidspunkt.

Der er stadig behov for flere studier til at belyse denne problematik, og af hvorvidt fjernelse af gonaderne rent faktisk vil forlænge dyrets liv. Der er i eksisterende studier en del bias, og det er vanskeligt at sammenligne de forskellige racer.